

Observatoriul este de două ori în
septembra, Mercurea și Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiul pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis u post'a in lainscru monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singuratici se dău cîte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Nr. 92.

Sibiul, Sambata 14/26 Novembre.

1881.

Obiceiurile juridice ale poporului romanu.

Intrebări asupra legaturilor satesci,
casnice si de lucruri intre tierani.

(Urmare).

§. 85. Daca vre-unu devalmasiu lipsesc mai
multu timpu in alta parte, óre perde elu prin
acésta sau i se impuçinédia dreptulu seu la avereia
obstésca?

§. 86. Pe timpulu unui anu de fómete sau
alu vre-unei alte uevoi, este óre datoriu vre-unulu
dintre devalmasi de a da ceva cetei din avereia
sa cea deosebita?

— si atunci ce anume se da?

§. 87. Cari sunt óre semnale de socotintia
sau de supunere a celor mai timeri din céta cătra
cei mai betrani?

— si ce felu de numiri, de pilda: unchiile,
nene, matusica, baditia si altele, dau ei
unii altora, cei betrani si cei tineri?

§. 88. O céta de de davalmasi se desface ea
vreodata?

— si atunci din ce pricina se desface ea?
— si in ce chipu?

§. 89. Dupa ce s'a desfacutu o céta, se in-
templa óre, cá ea se se impace si se se unésca
din nou?

§. 90. Unulu singuru dintre devalmasi pote
elu se se despartiesca de celelalți, dicendu că nu
vrea se mai faca parte din céta?

— si cum se urmădia intr'o asemenea inpre-
giurare?

§. 91. Cét'a pote ea se gonésca din sinulu ei
pe vre-unulu din devalmasi?

— pentru ce se face acésta?

— si cum se face?

§. 92. Candu se desface o céta, cum se ur-
média atunci cu impartiél'a averii ei?

§. 93. La o asemenea impartiéla nu se da
óre mai multu acelora ce au copii mai multi?

— si cum se urmădia cu veduvele si cu
orfani?

Foisiór'a „Observatoriului“.

Divina comedia.

De Dante Alighieri.

Traductiune din Italiana de Gr. Sc. Grădișteanu
Dedicată Junimii Romane.

(Urmare si fine.)

Infernul.

Cânt V.

Sumariu. Minos, judele Infernului, cercetéza
culpele fiăquării sufflet și le trimitte la locul que merită.
In cercul al doilea se pedepsescu trufașii sau luxurioșii.
Francesca din Rimini.

Desinseiu aşa din primul cerc în al doilea, que
cuprind locu mai puşinu, dar durere mai multă que
scôte viate.

Acolo stă Minos cu faça'i horribile și scrișind
din dinți. Cercetéza la intrare culpele, le judecă și le
condémnă, după cum se înfașură cu códă.

Quând vine adecă înaintea lui un sufflet înreutătit,
se mărturisesc de tóte și aquel cunoscător de pecate,

Vede que loc din Infern e pentru dênsul, și se
încinge cu códă de atâte ori, de quâte grade voiesce să
fi suffletul pus mai jos.

Stau mulți pururé dinainté lui, și merg pe rînd
fiăquare la judecată. Spun și ascultă și appoi sunt
prevăliți jos.

O que vii la locașul durerilor, strigă la mine
Minos quând mă veziu, încetând din împlinirea grayei
salle funcțiuni,

Bagă de sémă cum întri aqui și cui te încredi,
să nu te amăgescă lărgimea întrării. Si călăuă mea
lui: De que strigi óre?

Nu' poti impiedică căllătoria fatală. Aşa e voință

§. 94. Unulu dintre devalmasi pote elu se
tîna in arenda avereia cea obstésca a toturora?

— si acésta cu ce felu de renduélă anume?

§. 95. Daca sunt mai multi doritori de a
luu in arenda avereia cea obstésca a devalmasiloru,
óre nu are protia sau intaietate acela dintre doritori,
care este si elu devalmasiu acolo?

§. 96. In ori-ce satu in deobste, obicinuesc
óre satenii de a se aduna cîte o data pentru a
face unu sfatu obstescu?

— candu anume se face acésta?

— unde se face?

— cine ia si cine nu pote luá parte la unu
asemenea sfatu?

— si in ce chipu se aducu la indeplinire
hotaririle sale?

§. 97. Betranii satului sunt ei priviti că
judecători?

— cu ce renduélă judeca dinsii?

— si in ce felu de împregiurari anume?

§. 98. Se intrebuintidă óre mijlocitori pentru
a impaca neintiegerile intre ómeni?

— cine ii alege?

— cîti mijlocitori trebuie se fie?

— si cu ce renduélă lucrédia ei?

§. 99. Câte feluri pe dovedi intr'o judecata
sunt cunoscute poporului, buna-óra marturia, jura-
mentu si altele?

§. 100. Ce felu de marturi trebuie se fia
pentru a fi creduti?

— si care trebuie se fia numerulu loru?

§. 101. Câte si cari sunt temeiurile, pentru
că cineva se pote dice că nu primesce pe unu
marturu? sub cuventu, buna-óra, că:

— e betivu?

— e hotiu?

— e dusmanu?

— e ruda cu ceilalti inprincipati?

— sau ce alta?

§. 102. Ore se afla ómeni, carora nu li se
da voia de a fi martori nici intr'o judecata?

§. 103. Candu jura marturii sau partile ce
se judeca, óre trebuie se o faca de inaintea crucii,
a iconei, cu luminari aprinse?

— sau in ce altu chipu se face acésta?

§. 104. Daca cineva a juratu mincinosu, ce
urmădia după aceea?

§. 105. Femei'a se primesce ea se jure sau
se fia martura?

— candu se face acésta?

— si cum anume?

§. 106. Câte feluri de juramente sunt pe
acolo?

— si cu ce cuvinte se rostesce fia-care
din ele?

§. 107. Se obicinuesc óre, că se se cante
vre-unu lucru furat sau unu omu ascunsu prin
casele acelora, asupra carora cade banuélă?

— si cum se urmădia intr'o asemenea inpre-
giurare?

§. 108. Mai este óre in poporu vreo aducere
a-minte, cum-că cei banuiti de o vina trebuiau se
fia incercati prin feru rosit?

— ori prin apa clocotita?

— sau prin rótă?

— ori prin vreo alta casna de acésta fire?

§. 109. Poporulu crede elu că o judecata
sau o neintielegere se pote deslega prin trinta,
astfelu că celu batutu se'si pérdia pricin'a?

— candu si in ce chipu se face acésta?

— si cum se chiama?

§. 110. Este óre vre-unu timpu sau vre-unu
locu, unde vinovatulu se nu pote fi urmaritu pentru
a'lui trage la judecata? buna-óra:

— in biserică?

— sau in cele de ántaiu dile, candu jelesce
dupa mórtea unei rude?

— ori candu lucrédia la campu?

— sau in c'e alta împregiurare?

§. 111. Ce deosebire face poporulu intre in-
cercarea de a savirsu unu reu si intre o fapta rea
chiaru sevirsita?

§. 112. Cum sunt priviti aceia ce ajuta la
sevirsirea unei fapte rele?

— sau acei cari ascundu lucrurile furate?

§. 113. Care vine si gresielii se socotescu că
cele mai grele dupa parerea poporului?

(Va urmă.)

asa de relle timpuri. Veziu pe marele Achille, quare
in quelle din urmă se luptă cu Amorul.

Veziu pe Paris, pe Tristan și 'mi numi mai
mult d'o mie de umbre arătândumi-le cu digital și pe
quare Amorul le depărta din viéta nôstră.

După que ascultaui pe învățătorul meu numindu'mi
femeile antice și pe cavaleri, mă învinse duioșia și re-
masseui mai uitit.

Incepui: Poete, aşu vorbí bucuruso quellor doi
que mergu unul lângă altulu, și par' que sunt aşa de
ușori în vînt.

Si el mie: Vei vedé quând vor fi mai aproape de
noi; și atunci rögă'i în numele Amorului que'i conduce
și ei veni-vor.

Indată que'i împinse vîntul spre noi, mi redicau
vocea: O sufflete întristate, veniți să ne vorbiți, de nu
vă impedi că queva.

Precum columbele, împinse de doru, sbóra cu
ariepele întinse și tiepene spre dulcele lor cuib, duse
numai d'o vointă,

Aşa eșiră din céta unde e Didone, venind spre
noi prin vîntul reu; aşa de multă potere avu affectuoșa
nôstră strigare.

O vietuitor, grătios și compatimitor, que ne vi-
sitezi prin est aer negru, pe noi que roșirămu lumea
cu sănge,

De ne ar fi amic Regele Universului, ne amu
rugă lui pentru pacea ta; de óre-que te înduioșeză
amara nôstră sufferință.

De ori-que veți voi să auditi și să vorbiți cu noi,
vom asculta și vom vorbí cu voi până quând tace vîntul
cum face acum.³⁾

Terra unde fuiu născută se află pe pruntul mării,
unde descinde Padul, qua să aibă pace cu rîurile que
se vîrsă în el.

Amorul que s'apprinde rapide în inimă gingășă,
înflăcără pe ésta de frumosul corp que mi se răpi, și
modul cu care se facă asta mă întărtă și acum.

Amorul que nu ieră născută fințe iubite să nu

Ori-ce inserate,

se plateșeu pe serie séu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare cîte 7 cr., la a dou'a si
a treia cîte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesaru-
lulu publicu.

Prenumeratiile se potu face
în modulu celu mai usioru prin
assemnatunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriul“ in Sibiul.

Inaltimea Sa Archiducele principe de corona Rudolfu si consort'a Sa archiduces'a Stefani'a in Transilvani'a.

In Nrulu 89 anuntiamu venirea tinerului Cesare la Gurghiu cu august'a sa soția si intimarea la Tergulu-Muresului, că din partea poporului romanescu, de către cei doi mitropoliti ai sei. S'a disu, asia a si fostu, că principale de corona vine in marele principatu alu Transilvaniei numai la venatul de urși; veti vedea inse, că acăsta caletoria a Sa mai curendu sau mai tardiu trebuie se aiba urmari de insemnatarea sa istorica. Aristocratii si curutii iau dat'o, prin portarea loru ne mai audita cătra heredele coroanelor si alu tronului; diariile loru reveledia dejă misiunii, la a caroru lectura stai se inmarmuresc. Gazet'a curutilor din Clusiu intempiu venirea inaltilor oșpeti cu unu articolu scrisu forte mojicesce, pe care „Sieb. d. Tagblatt“ avu maliti'a francesa prea nimerita, că se'lu publice si nemtiesce, se vedia lumea cea mare, cum se demasca farisaismulu si tota fațari'a loru de iubire si devotamentu cătra Cas'a domnitaria. Dara incal fóia gubernamentală „Kelet“ Nrulu 266 din 23 Nov. spune curatul si respicatu indata in primulu seu articlu, că cei ce pórta in peptulu loru politica perfida, se bucura cu multa reutate, că din venatorile dela Gurghiu nu s'a alesu nimicu, că-ci adeca nu s'a puscatu nici-unu ursu, că inse adeverulu este cu totulu altulu: nu le place că membrii casei domnitoriei se vina si la Transilvani'a, se'i cunoscă poporulu, se'i stimedie si iubésca.*)

Asia este cum dice „Kelet“, nu le place dieu acelora se vedia in acăsta tiéra pe nimeni din famili'a imperatésca si nici chiaru pe alti barbati de rangu si distinsi, cari vinu cu scopu de a face aici studie geografice, statistice, ethnografice etc. se se apropiu de popóra, se afle dela ele; sciu ei bine pentru-ce nu. Pentru aceea inse in calitatea loru de cavaleri totu le stete reu se'si arate urgi'a loru asia pe fața. S'a observatu forte bine, că

*) „Medve mégis van, habár nemis ejtettek el, s egy kissé korai azoknak káröröme, a kik politikájukra nézve kényelmetlennek találják, ha az uralkodo ház tagjait közelről tanulják az erdélyi részek ősmerni, besülni és szeretni“ etc. „Kelet“ mai adaoge, că acăsta caletoria a incurcatu tare itiele acelora, cari aveau alte instrucțiuni dela Kossuth din Turinu — „Turinbol keletkező törekvéseket egyszerre meg semmisiteni.“

iubescă, mě făcă să'mi placă așa de mult acesta quē, după cum veđi, áncă nu mě despărte.

Amorul ne condusse la aqueeași mōrte: Caina⁴⁾ așteptă pe el quare ne stinse viéta! Aste vorbe ne fură disse de dēnșii.

Daquă auđiu eu aquelle sufflete sfăsiate, îmi plecaju fața la pămēnt și o ținu în jos, pānă quānd poetul fui disse: la que cugetē?

Quānd respunseiu, începu: Vai! que de cugetări dulci, que de dorință și condusse la passul dureros!

Appoi mě intorseriu spre dēnșii și le vorbiu începēnd: Francesca,⁵⁾ martyriul teu mě întristeză pānă într'atātă și mě timplu de dorere, quē mě face să lamentez.

Dar spune'mi, pe timpul dulcelor suspinuri, după que semne și cum consumă Amorul să vē cunosceti dorințele inđioise?

Si ea mie: Nu e mai mare durere de quāt a'si adduce quineva aminte în miseră sa de timpul fericit; asta o scie înțeluptul teu.⁶⁾

Dar daquă pentru a cunoscă prima radăcină a Amorului nostru, ai atâtă dorință, face-voiu qua quel quare plângă și spune.

Noi citiamu în o di, qua să ne distragem, despre Lancelot cum il supusse Amorul. Eramu singuri și fără vr'un prepus.

De mai multe ori citirea aquesta ne impinse ochii unuia assupra quellui l'alt, și ne schimbă fața; un punct ânsă numai ne învinse.

Quānd citirămu quē surisul dorit fū sărutatul de infocatul amante, ésta que nu se va mai deslipí de mine,

Mě sărută pe gură, tremurând cu totul; carteza și quel quare o scrisse fū pentru noi un alt Galiot,⁷⁾ și niqui în diaoa aqueea niqui în alta nu mai citirămu înainte.⁸⁾

Pe quānd unul din sufflete vorbiā așa, quel alalt plângă atât de mult, quē de dorere deveniū că cum așu fi morit.

Si căđuiu cum cade un corp mort.

*) Publicaramu acăsta proba de traductiune din celu mai renumit poetu alu Italieei, imprimindu voint'a domnului traductorului, cu ortografi'a stabilă odinióra de către fericitudinu Ioanu Eliadu, carele chiaru si cu 3-4 ani înainte de mōrtea sa dicea de multe-ori: „Ce ne mai sfermamu mintea si perdemu timpulu cu stabilire de regule ortografice, candu noi avemu ortografi'a latinitathei classice; se o adoptam pe aceea intru tōte! Nu că amu fi si noi de acăsta parere prea radicală pentru limb'a nōstra, dara cu atâtă mai puçinu potemu suferi Kakografi'a de astadi cu care este batjocorita limb'a nōstra mai virtosu in România.“

Red. Obs.

dintre magnatii tierei la sosirea inaltilor oșpeti erau la gar'a din Terg.-Murasului abia vreo cinci insi, apoi si căteva dame; dara prefectulu (comitele supremu Béldi) n'au aflatu cu cale a presentă nici chiaru pe dame si mai pe nimeni asia, in cātu dupa cum se vede din corespondentiele aparute in „P. Naplo“ din 21 et 22 Nov. Archiducele Rudolfu a intrebătu pe com. Samuil Teleki, pe care nu'l cunoscea, daca elu este primariul orasului, éra archiduces'a Stefani'a voindu se cunoscă pe damele sub a caroru conducere stă cas'a de orfani titulata „Stefani'a“, dn. Béldi abia atunci observă, că damele magiare necajite, că-ci nu le presentase nimeni, s'a dusu rusinate si confuse; asia ce se faca dn. prefect? Esă iute pe peronulu garei si strigă că desperat: Se viie cineva se reprezente „asilulu de orfani“. Atunci in loculu damelor duse p'acă incolo intrara doi juni, unulu unu lunganu cātu unu paru de gardu. Ce se le dica archiduces'a? „Haben Sie mit den Kindern viel zu thun = Ve facu pruncii multu de lucru?“ Secuii mei stetera guri cascate.

Archiducele si societatea sa au statu la Gurghiu din 14 pāna domineca in 20/8 Novembre. Este adeverat că nici-unu ursu nu s'a potutu puscă. In dio'a de ântaiu s'a aratatu doi ursi, cari inse au scapatu pintre gonaci, caroru le eră strinsu opritu a puscă, rezervate fiindu puscaturele numai pentru oșpeti. A dōu'a di au venit in gōna preste astepitate siepte ursi; in unulu a trasu archiducele Fridericu la distantia numai de diece pasi, dara glontiulu a intratu intr'unu lemnu; atunci unu gonaci tieranu care nu sciă cătra cine vorbesce: „Ci că domnule marii'ata, aveai marii'ata si acasa lemne că se puci in ele.“ Comitele Wurmbrandt bunu venatoriu, inca a trasu int'runu ursu, dara acela disparu prin desime ranitu. La unu altu domnun veni altu ursu forte aprópe, dara alti domni nici că l'au lasatu se traga in elu, fiindu-că au observat că'i este frica si daca nu l'ar nemerit forte bine, se nu fia fortiatu de ursulu mojicu si badaranu nedusu la nici-o scola, a se luptă cu elu peptu la peptu.

Neasemenatul mai bine decătu consórtele seu la venatul, isi petrecu archiduces'a Stefani'a acasa in castelu, cu cine? cu romancutiele nōstre, neveste si fete frumose, destepete, cu naivitate tie-ranescă, imbracate curatul si frumosu. Corespondent'a ce urmă media mai la vale, inca ne dă in acestu punctu căteva detailuri, aflamu inse si in diariile magiare unele neasteptatul de favorabili. Asia „Kelet“ din 23 dupace premitte cum a mersu principale de corona in 20 Nov. in uniforma de generalu si cu totii in parada la biseric'a romanescă, apoi descrie pe largu dantiurile executate de feiori si fete romane in curtea palatului si placerea tuturor oșpetilor manifestata la spectacolul acesta; afla că rass'a romanescă din acea regiune nu e crescuta inalta, dara de o frumsetia extraordinaria (rendkivül szép, că si sunt frumosi in adeveru); aci apoi isi bate jocu de historici, că ambla dupa originea latina a romanilor prin biblioteci si nu cauta mai bine la insusi poporulu romanescu, cu fața ovala, ochi frumosi, de asupr'a loru sprincene forte fine in forma de arcu, budie de zugravitu, nasu angustu ceva camu strimbu, statura drépta si usiora, din care tōte aru poté deduce mai curendu, că strabunii acestora vediusera odinióra Forum romanum si strigasera: Panem et Circenses.

Dintre femeile romane ale caroru portrete le luă archiduces'a Stefani'a că pictore passionata, spunu că este si o fetitia cu ochi albastrii de o frumsetia rara. Intre scene curiose a fostu una in óra de dantiu, candu dōue femei romane vediendu pe archiduces'a cu ce placere isi petrece si ride, ambele isi facura locu cu cōtele pintre ómeni, se dusera dreptu la Stefani'a si apucandu'i man'a cu taria, nu o lasara in pace pānă nu le a dat'o se o sarute.

La departare din Gurghiu domnii ardeleni o patira si mai urtu in M. Osiorheiu. Locuitorii secui iluminasera orasului, apoi esira inainte cu tortie intru o disordine infricosata, ne mai vediuta pe airea, stradele inghesuite de ómeni, fără că se voiésca a face spalieru si a lasa locu trasurilor. Comit. Sam. Teleki apucase înainte cu trasur'a sa. Unu naucu de secuiu dă cu facl'a aprinsa la nasulu unui calu, care sare dreptu in susu si toti patru rapescu trasur'a, Teleki cade la pamentu, o femeia fu schilavita si alte 6 persóne ranite mai multu sau mai puçinu. Se audu sbierate si injuraturi. Archiduces'a coprinsa de spaima mare a lesinatu in brațele barbatu seu. In fine ajunsera la gara, in ce dispositiune sufletesca, pôte se judece ori-cine. Intr' aceea archiduces'a s' reculese si isi luă voi'a buna de înainte, dupace vediù că pericolulu a trecutu;

archiducele intrebă neincetatu de numerulu celor calcati si raniti, in fine obligă pe functionari, că se'i dea informatiuni telegrafice, indata-ce se va termină investigatiunea, pentru că se afle căte persoane si in ce măsură au suferit in urmarea disordinei si a confusiunii din acea séra. Saraca politia, saracu politiau secuiescu, ce buni ati mai fi se tîneti ordinea in vreo capitala cu 2—3 sute de mi, sau cu unu milionu de locuitori, voi carii nu scuti se regulati poporatiunea unui cuibuletui de orasii cu 12 mi.

Ce bine eră, daca inaltii oșpeti aru fi potutu caletori perfectu incognito, precum o facea Iosif II.

Retrecerea Altetielor sale Rudolfu si Stefania in Gurghiu.

On. Redactiune a „Observatoriului“!

De si pôte se scie din mai multe jurnale romane si straine despre venirea Altetielor sale regale, principale de corona Rudolfu si despre grădina sa soția Stefania; totusi eu că martore oculariu, cu permissiunea d-vóstra imi iau libertate a ve descrie in căteva cuvinte, despre starea venatorei si despre tînuit'a Altetielor sale in cursul dilelor petrecute in comun'a nōstra Gurghiu respective opidu.*)

Altetiele Loru au sositu la noi in 14 ale lunei cur. punctu la 4½ ore dupa amidi in Gurghiu. In capulu opidului fu redicata una pôrta triunfale adornata cu ramuri de bradu si cu standarde austriace si magiare. Pretorele (solgabireulu) locale asia au dispusu, incătu la pôrta se fia primiu in numele comunei de par. ev. ref. Székely Ferentz, inse nu s'a opritu de locu, ci deauna au trasu la castelu. Castelulu era decoratul totu cu verdețiuri de bradu, atâtă portile, cătu si tōte intrarile; asupra portilor fluturau stéguri austriace si magiare; in turnulu capelei din curte eră asiediatu unu tablou alu dieitiei Diana. — La intrare in palatul de a drépt'a sta oficialii fiscale cu Wester Sándor primu padurariu din locu, in stenga inse prea on. dnu Michale Crisianu protopopulu nostru gr.-cath. din Sasu-Reginu in costumulu seu. Cum se cobori principalele Rudolfu din trasura, deauna s'a dusu la Prota si la agraitu cu acestea cuvinte in limb'a germana: „Esti dta protopopu?“, la care i respunse, da, eu sunt protopopu gr.-cath. din Sasu-Reginu si am venit din prelunga cu preotimea mea tractuale spre a ne face onorarile nōstre si omagiele fața de Altetiele Vóstre; la care A. Sa i dise: „Me bucuru forte si le spune si din parte-ne multiamirile nōstre cordiale“. Au schimbatu vreo căteva cuvinte si cu vreo cătiva preoti luterani, cari erau veniti acolo din acestu tînuitu. Dupa aceea intrara in castelu si la 6 ore se pusera la prandiu, fiindu de fața numai suit'a Altetielor Sale si anume archiducele: Fridericu si principale Koburg; mai incolo grafii: Waldstein, Mitrovszky, Nostitz, Hoyos, Wurmbrandt, Wiltzak si Teleky Samuel dela Sáromberk si contess'a Pálfi că dama de onore si instructoress'a principesei de limb'a magiara, éra alti nimea.

In 15 la 6 ore dim. au pornit la venatul, in care di au aflatu numai urme de ursi, inse nu s'a puscatu nimica.

In 16 éra au mersu la venatoria si au datu de 2 ursi, dara aceia au trecutu pintre gonaci.

In 17 au venatul totu fără succesu.

In 18 au facutu venatoria mai aproape pre valea Casivei, inse si acesta di fu fără rezultat. Dadura de unu ursu; au puscatu in elu principale Fridericu, dar' din intemplare nu l'au nimerit, că-ci inpuscatulu au fostu rezervatul numai pentru 9 persóne, éra romanilor cari asteptau ursulu de 6—8 pasi, nu li-a fostu ertatul a pusca, si asia ursii au mersu dorului. — Se se fi tînuitu venatulu prin Sept. Oct., ar fi puscatu forte multi ursi; inse scimu noi muntenii, că ursii in Nov. se trag la salasuriile loru de érna, mai alesu dupa ce frunci'da.

In 19 Nov. se tînuitu missa in capell'a din curte de către protopopu rom.-cath. Kovacs Ferentz din M.-Osiorheiu si de preotulu locale Balinth Gergely dem. la 8 ore, fiindu diu'a maiestetie sale imprestasei si reginei Elisabeta, dar' au fostu avizati a tiné numai missa mica (liturgia fără cantari). Si fiindu capel'a forte strimta, numai suit'a archiducelui ocupă locu in capela, éra altii nu.

*) Ve suntemu datori cu adeverata recunoscintia pentru aceste informatiuni, care ne sunt mai pretiose decătu totu ce aflaramu despre acăsta petrecere in diariile neromanesci; informatiunile d-vóstra servescu de controla sigura la totu ce au scrisu altii de acolo.

Red. Obs.

Sambata mi se facu mie de scire, că Altetiele Loru au voia a veni se asculte s. liturgia si la noi la gr.-cath. Girschik János directore supremu de fiscalitate si arangiatore alu curtiei dinspreuna cu dnu silvicultorul Kelemen Márton din locu, dupa ce amu pusu in biserică tóte in ordine, pentru primirea Altetielor Sale, au venit la biserică si au disu că tóte'su la ordine si asia Domineca punctu la 9 óre Altetiele Sale cu suit'a intréga voru veni la s. liturgia.

Ceea ce punctu la 9 óre s'a si intemplatu. Altetiele loru au ocupatu loculu destinat, dupa densii principii, éra dupa acestia grafii si tota suit'a. Poporu inca au intratu in biserică, in se numai in choru si in tind'a femeiloru, au fostu forte multi domni din Sasu-Reginu, atâta romani, cătu si de alte nationalitati la biserică nostra.

Tóta liturgi'a o ascultara cu cea mai mare atentiune si pietate, standu mai multu in genunchi; au mersu indestuliti dela servitiulu divinu, dupa cum insusi s'a esprimatu Altetiele Loru, facia de ritulu nostru bisericescu.

Dupa esirea din s. biserică amu mersu cu totii la castelu, unde la dispunerea Altetielor Sale, s'a adunatu din cátiva comune fetiori si fete, barbati si neveste, spre a juca romanesc. Joculu (dantiulu) s'a inceputu la 11 si au duratua pàna la 12 óre. Archiducele si archiduces'a dinspreuna cu suit'a s'a, privau cu cea mai mare curiositate si placere jocurile romane, si intru atâtă au fostu satisfacuti, in cătu au cumperat dela fete mai multe salbe de margele, berte, de pre capu; dela fetiori zurgalae, de care léga calusiarri la picióre, sierpare si hâte (betie) simple facute de ei, platindu-le cu căte 5—10 florini val. austr. — La fete le donara 60 florini, éra la feciori 20 florini.

Trebue se o spunu, că Archiducele si Consórta Sa se aratara forte simpatici facia cu romanii, si asia se vede, că le-au placut portulu nostru, pentru-că insasii archiduces'a au desemnatu cátiva fete si neveste dela Casiv'a, donandu-le cu căte 3 pàna in 5 florini.

In aceasi di de Domineca la una óra s'a pusu la prandiu, la care fu invitatu si protopopulu rom.-cath. Kovács Ferentz din M.-Osorheiu.

Deci pentru Gurghiu si tînutulu seu petrecerea Altetielor Sale a fostu dile de serbatore si de suveniri placute; prin simpatiele si graciele loru, intru atâtă au atrasu si fermecatu ânimele, incătu nici copilulu din urma nu'si pote uita de Inaltile Loru. Archiduces'a ii salută pe romanesc cu „Norocu bunu!“ éra pe unguri „jó napot“. Dreptu dicu, că s'a nascutu dela Provedinti'a divina spre a fi regenti, si cu tóte că nu au avutu resultatu favoritoriu pentru venat, caus'a nu au fostu aceea, că nu sunt ursi; ci că e inaintatul timpulu. Ne magulesce inse acea sperare, că in venitoriu éra voru veni la noi, inse mai de temporiu, camu prin 15 Septembre, dupa cum insusi Archiducele s'a esprimatu, că in venitoriu au se vina si parintii Altetielor sale cu tota curtea, toti principii germani si magnati din Transilvani'a voru fi invitati la venatória. Totu palatulu, dinspreuna cu gradin'a au se le arangiedie dupa gustulu archiducesei, că-ci e forte indestulita cu clim'a dela noi, cu ap'a si cu regiunea.

In 20 pre la 3 óre dupa amiadi au plecatu de aici cu trasur'a cu patru cai a grafului Teleky Samuel celu tineru din Sáromberk, siediendu in trasura cu Altetiele Loru si principii: Fridericu si Koburg; ceilalti pre alte trasuri.

Au fostu adunata multime de poporu in curtea palatului si intre strigatene trenetice de „Se traiaasca!“ au esitul dintre noi, lasandu in ânimele nostre impressiuni forte placute. — Conduca'i ceriulu in pace si tramita binecuventarile sale asupra-le, spre alu poté vedea éra in venitoriu.

Gurghiu, 21 Nov. 1881.

Nicolau Petru,
parochu gr.-cath. alu Gurghiului.

Locutorii comunelor invecinate romane Hodacu si Ibanesci, sciindu că venatòria se va intinde in hotarulu Ibanesciloru si că Archiducele are se tréca pe la acestea comune, au ridicat unu arcu frumosu de triumfu la unu punctu, pe unde a si trecutu In. Sa. Totu din acestea comune au esitul de buna voia vreo 80 pàna la 100 de gonaci, firesce fara arme. Onor. domnu protopopu gr.-or. dn. Idicel inpreuna cu ddni parochi respectivi isi facura asemenea datoria cu acésta ocasiune, cu tota bun'a cuviintia si tactu demnu de lauda. Prese totu, poporul romanesc din acel tîntru se portă bine si frumosu, ceea ce se pare că la unu corespondente din „Kelet“ din 24 Nov. ii cadiu forte

reu, de aceea scorcesce la minciuni, cautandu nodu in papura. Elu adeca ar fi voitu că se se intempe si cu romanii celu puçinu vreunu scandalu si pericolu blastematu, că celu secuiescu de Domineca sér'a din 20 Nov. la Maros-Vásárhely.

Monarchi'a austro-unguresca.

Dupa mórebaronului Haymerle a fostului ministru de esterne, tota lumea se interessă se afle despre successorulu seu in acel ministeriu important; numai politicii de cafenele diceau, că ce le pasa loru de cine va fi ministru de esterne, candu pe ei ii sugruma ministrulu de finantie si interne cu executiunile loru, adeca camu cum dicea Jancu Ripa celu negru, candu adormise pe drumulu tieriei: „Fugi mei, că vine imperatulu!“ „Las' se vii, că nu elu este solgabirau (zapeciu, subprectu").

Unu ministru de esterne geniale si activu tîne intru o màna sabii'a, in alt'a ramur'a de finicu, resboiu sau pace. Ungureni doriau din totu suflétulu si cereau, că ministru de esterne se fia denumit uéra com. Juliu Andrassy, sau Kállay, sau vreunu altu magiaru intielesu de aprópe cu ei, că se sustina pacea cu ambele braçia, atâtă ani, căti credu ei că le trebuesc loru pàna voru esterminá tóte limbile nationali din Ungari'a si Transilvani'a si pàna ce voru esí odata din acestea mari calamitati financiali; totu pe acel timpu ministrulu de esterne magiaru fiindu, se ferésca pe Austro-Ungari'a că de focu de impaciui, comuniune si amicitia cu — Russi'a.

Maiestatea Sa imperatulu si Regele denumí sub dat'a din 20 Novembre pe comitele Gustavu Kálnoki de ministru alu afacerilor esterne. Asia dara magiaru? Magiaru si nu prea. Trunchiul familiei Kálnoki (Calniceanu cu predicatu de Köröspatak din Secuime, dupa mama romanu din Romani'a), e desfacutu mai de multu in dôue ramuri; unu ramu din Ardealu a remasu secuiu că toti secuii, celalaltu inse aruncat in Moravi'a, in statulu militariu si apoi diplomaticu, se germanisase cu totulu, pe lângă acésta remase totudeauna credintiosu si alipit la dinastia. Asia dara comitele Gustavu Kálnoki are numai nume magiarisatu, in realitate inse este germanu că toti germanii. Mai multu: G. Kálnoki este persóna gratissima tocmai la curtea imperială din St. Petersburg, că si la cea din Berlinu asia, cătu cei bine informati sustinu, că denumirea densului stă in combinatiune strinsa cu innoirea sacrei aliantie intre cei trei imperati si inaugurate unei politice conservative, inse luminate, atâtă inlaintru cătu si inafara.

Com. G. Kálnoki nascutu in an. 1832, prin urmare este acum in etate de 49 ani; in 1854 esitul din academi'a orientale că elevu de diplomacia, fu aplicatu mai ántaiu in Orientu, dupa aceea stramutatu si totuodata inaintat la diverse locuri, anume in Holand'a, Bavari'a, mai tardiu la Copenag'a si de acolo la St. Petersburg, unde mai pe urma ajunse mare ambasadoru. Dupa-ce a depusu juramentulu in manile Maiestatiei Sale, că ministru de esterne, com. Kálnoki plecă indata éra la St. Petersburg, spre a'si luá in persóna remasu bunu dela imperatulu, dela membrii dinastiei si dela colegii sei, conformu usului vechiu observatul diplomația.

— Dela Dalmati'a sciri totu rele; rebeлиunea s'a incinsu dela Crivoscie in alte doue districte. Generalulu fml. Ioanoviciu are ordinu se aplice mesuri cătu mai aspre contra rebeliloru, spre care scopu se mai concentra cátiva batalioné in regiunile turburate.

Bielulu episcopu gr.-or. serbescu dela Cattaro a patit'o reu.

Precum in Transilvani'a, asia si in Dalmati'a in casuri de acestea gubernulu trimite pe căte unu archiereu in tînaturile revoltate spre a le impaciui cu crucea si cu evangeli'a. Prea s. sale episcopul Gerasim Petranovicu ii promisera călu voru face patriarchu, daca va impacá pe serbii din Crivoscia. Prea s. sa si plecă insocitu de directorulu Kovachich, de primariulu Jurkovich dela Risano, de altu primariu Celovich si de unu preotu. La Leđenti'a detera preste o céta de crivosiciani bine armati, cari'i ii si tînura drumulu. „Ce vrei parinte episcope? Vii la noi că generalu, sau că episcopu? Daca vîi că generalu, unu pasu se nu mai faci, că esci fiulu mortiei. N'ai se te amesteci, n'ai tu se ne comandi pe noi.“ (Serbii sunt toti per Tu.) Intr'aceea ei vediura pe Cel vich, pe care ei ilu tîn de tradatoriu inca dela 1869. Daca nu le ingenunchia episcopulu roganu'i se nu'l omóre, Celoviciu erá se fia inpuscatu acolo pe locu. „Bine“, disera rebelii cătra episcopu,

„astadata i facemu gratia; o suvenire inse totu se duca dela noi.“ Indata apoi trantindu'lu la pamentu, ii trasera douedieci si cinci de betie, că se tîna minte că a mersu că se'i impace.

Congresului bisericei serbesci dela Carlovitul compusu din 25 bisericani si 25 mireni i sa datu de comissarii reg. dn. Cseh, flesce cu instructiune că se faca cum va sci, se scotia din urna pe episcopulu Anghelicu de patriarchu, iubitulu ministrului Treffort; congresul inse abia are 15 deputati gubernementali, toti ceilalti sunt nationalisti, in parte mare de colórea politica alui Mileticiu.

In B.-Pest'a camer'a se occupa de finantie. Vorbe multe fără sporiu, că-ci in fine tóte voturile esu pe voi'a ministeriului. Cea mai apriga discussiune a fostu asupra fondului de dispositiune in suma de 200,000 fl. Curutii voiau se scie că ce face ministrulu Tisza cu acelea doue sute de mii. Secatura: pare că acelu secretu nu ar fi publicu de mai multi ani.

In Ungari'a mai omorîra si pe unu bietu de rabinu betranu de 73 de ani si pe bab'a lui, nótpea in asternutu, dara fiindu saraci, banditii aflara la elu forte puçinu.

Resultatele

celor diece concurse ale Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Suntemu decisi se ne crescemu si noi romanii din monarchia tinerimea nostra asia, că se se impartie la mai multe ramuri ale activitathei omenesci; dara cu prea modestele midiulóce ale Asociatiunei abia se pote face mai multu decâtă se dea indreptariu. Dara si atâtă este de ajunsu că se i se cunoscă urmele activitathei sale. Amu aratatu in altu Nr., că dupa publicatiunile aparute in 3 diarie politice si in „Transilvani'a“ s'a presentat preste 100 de concurrenti, intre cari 16 de sexulu femeiesc. Din siedintiele din 15, 16, 17 Nov. ale comitetului, dupa lungi deliberari si dupace referentele preparase materialulu in vreo 10 dile, resultatele sunt acestea:

Din concursulu Nr. I. doue stipendie căte 60 fl. s'a datu: Emilieei Trifu, fiica de profesorula Zelau nasc. 1866, in classe VI de fetitie, tóte documentele in regula. Elisabetei Jondrea, fiica de inventatoriu cu 7 prunci, n. in Sibiu 1865 in cl. VI de fetitie, la Franciscanele sarace, atestatele in regula.

Concursu Nr. II stipendiu de pedagogia 200 fl. votatu Sofiei Gilea dela Deva, eleva in an. III la scol'a pedagogica a statului in Clusiu, atestate prea bune, si langa acelea cu conditiune, că la terminu anumit uera depuna examenul si din gramatic'a si stilistic'a romana.

Concursu Nr. IX (G. Baritiu) căte 50 fl. votati, Reginei Petruca nasc. 1869 in comit. Selagi, orfana de preotu, cl. II, in Turda, mama sa remasa cu cinci prunci. Atestatele in ordine. Elisabetei Duma, n. in Birghisiu (Bürgös comit. Ternavei) 1868 cl. V la scol'a evangelica in Sibiu, orfana de functionariu, mama-sa remasa cu 4 prunci; lipsa extrema. Atestate in regula.

La bursele din Nr. III căte 100 fl. destinate cu preferentia pentru 2 tineri din muntii apuseni, nu s'a aratatu nici-unu concurrentu, de unde ar potea deduce cineva, că pe totu intinsu teritoriu dintre Dev'a-Alb'a-Aiudu-Clusiu-Huedin-Iara-Campeni-Bistra-Abrodu-Bai'a-de Crisul-Bradu nu a cîtitu nimini concursele din cele patru diarie romanesci, in care s'a publicat cu totulu de 9 ori. Asia dara acestea burse n'au trebuitu la nimeni, de aceea si remanu in cassa, afara numai daca comitetulu nu va afli cu cale a mai repeti acel concursu totu pe anulu acesta. De altumentrea din acel teritoriu n'au concursu nimeni nici la alte burse sau ajutorie, afara numai de parientele unui baiatu de 9 ani, dela o scola satesca.

Bursele de pedagogia concursu Nr. IV de căte 60 fl. s'a datu lui Joau Rusu din Petrilac'a romanescă, n. in 25 Maiu 1862; trei atestate in regula, invétia la Blasius in curs. II pedag. Georgie Ghitia, din Borgo-Midiuloceni (Nasaudu), n. in 9 Maiu 1859, atestate bune si in regula, invétia in institutulu Andreanu la Sibiu, curs. II.

Burs'a Nr. V (fundatiunea Basiota), Emilianu Popescu, fiu de preotu, cu famili'a de 10 membrii, dintre cari 3 fii la scole; acesta frequenta in cl. VI gimn. la Nasaudu.

Ajutoriu de 20 fl. dela Nr. VI (fundatiunea Tofalena.) Din cele 26 familii tofalene nici acum nu s'a presentat nici-unu concurrentu.

Nr. VII ajutorie la sodali si inventiacei. S'a

presentat 17 suplice dela sodali si 45 dela invetiacei, intre care in 2 se cere ajutoriu pentru cete doi frati; asia cu totii 47 invetiacei. Aprópe $\frac{1}{2}$ n'au inplinitu nici conditiunile respicate in concursu si nici pe cele coprinse exactu in articululu VIII de legea industriale din 1 Martiu 1872 dela §. 40 pana la 55; n'au testimoniu scolasticu din cl. IV, fara care se cresc numai de proletari, n'au nici contracte cu maiestrii, altii nici invoarea parintilor sau a tutorilor, ci éca asia, de capulu loru, in cátu nu poti sci, sunt ei primiti cá invetiacei, sau numai cá sierbitori la alte afaceri a le familiei (se legene prunci, se'i pórté in braçia, se mature in casa, se aduca apa etc. etc.); éra dintre sodali mai multi n'au nici-o carte de sodalu dela corporatiunea respectiva, sau celu puçinu dela unu maisteru de renume si nu dela vreunu càpaciu. Din cause de acestea votarea ajutorielor fu impreunata cu mare perdere de timpu.

S'au votatu ajutorie de cete 25 fl. v. a. la 4 sodali si anume:

Vasile Murasianu, fauru, nasc. in Sintereagu, fiu de preotu, mama-sa veduva de 9 ani. Elu este dela 15 Aug. la acea professiune. Documente bune.

Joanu Chisiu, mesariu (templariu), nascutu in Turd'a, de ani 26, orfanu de tata. Are se se faca maiestru.

Petru Draganu, croitoriu, nasc. in Clusiu, de ani 28, casatoritu. Tóte documentele in buna regula.

Teodoru Moldovanu, cismariu, nasc. in Sibiu; mama-sa veduva cu 4 prunci. Testimoniu autenticu de paupertate.

Ajutoriu de cete 12 fl. 50 cri s'au votatu la 12 baiati, la a caroru alegere s'au luatu in de aprópe consideratiune, pe langa conditiunile coprinse in lege si in punctele concursului Nr. VII. inca si impregiurarea, daca sunt orfani, daca au mai multi fratini, apoi si loculu nascerei dupa diverse districte. Cei ajutati sunt: 1. Joanu Isianu, nasc. in Sangatinu (Kis Enyed), la fauria in Sibiu. 2. Andrei Jóndrea, nascutu in Sibiu, la mesaria totu in Sibiu. 3. Vasile Craciun, nascutu in Glogovetiu, la papucaria in Blasiu. 4. Petru Mocianu, orfanu de tata si mama, in Sibiu, la mesaria. 5. Joanu Micu, nasc. in Siomcuta-mare, la papucaria, in Martiu a. c. cas'a si tóte dependentiele parintilor nimicite prin focu. 6. Ilie Stanciu din Sibiu, la tipografia. 7. Mihai Hurubanu, fiu de cantaretu din Corunc'a, la cismaria in M. Osiorheiu. 8. Stefanu Bartu, la lacatusi in Sibiu. 9. Stef. Breheriu, n. in Gherl'a, orfanu de tata, la pantofaria in Clusiu dela 24 Oct. 1878. 10. Jacobu Stoica din Veneti'a-inf., la papucaria in Fagarasiu. 11. Valeriu Trifu, nasc. in Jidveiu, optu prunci la parinti, la cojocaria in Seliste. 12. Joanu Jóntea nasc. in Ruja (Roseln), fiu de preotu, orfanu de tata, la papucaria in Sibiu dela 21 Dec. 1880 cu contractu pe 4 ani.

Din concursulu Nr. VIII s'au votatu 50 fl. lui Josifu Moianu, nasc. in comun'a Voil'a (comit. Fagarasiului), orfanu de tata, inmatriculat si frequentante la scola de sculptura a statului in Satulungu (Hosszufalu in comit. Brasovului).

Dela Nr. X burs'a de 70 fl. s'au votatu lui Georgie Barsanu, nasc. in Beclaneu (comitat. Fagarasiului), orfanu de tata, in cl. II a scólei comerciale din Brasovu. (Acea comuna arsese in anulu 1878.

Se ne oprimu puçinu la industri'a mica.

Asia dara dela Asociatiune primescu asta-data ajutoriu 4 sodali, 12 invetiacei si 1 la sculptura, 1 practicanu la farmacia; cu totii 18.

Prin aceeasi Asociatiune se ajuta dela societatea „Transilvani'a" si pe anulu curente cu cete 25 fl. alti 16.

Prin reuniunea dela Clusiu (documentu din 24 Oct. a. c.) primescu ajutoriu 28.

Prin reuniunea dela Brasovu (documentu din 11 Oct. a. c.) au cete 50 fl. pe anu 11.

Cu totii 73.

Se póte dice fara pecatu, că afara de acestu numeru se mai afla aici in Transilvani'a preste 100 de tineri romani pe la diverse profesioni, carii sau că n'au sciatu nimicu de concursu, că-ci nici ei, nici chiaru parintii loru nu citescu nici-unu diariu, sau că parintii loru afandu-se in stare buna, nu voru se céra nici-unu ajutoriu. Fia si unu numeru de 200 cu totii, ei inca aru fi forte puçini in proportiunea poporatiunei, dara sunt forte multi in comparatiune cu timpurile in care nu era nici-unul, din cauza că nimeni nu'i primia la nici-o professiune, daca erau romani, si că chiaru si cultivatorii de pamant aveau, mai au si acum in multe parti aversiune cătra „mestesiugu dela

orasie" cum diceau ei, le despretiua că si „nemesi". Una impregiurare mai bate la ochi. In timpulu de facia cei mai multi baiati se inbuldiesc totu la cismaria, papucaria, pantofaria, caltiunaria, cordonaria (pe francia), numiri diverse pentru aceeasi professiune. Din cele 45 suplice 33 sunt totu de acestea si numai restul se inparte pe alte cete protessiuni.

Invective dela Aradu asupra diaristilor romani.*)

Domnule Redactoru!

Foile nóstre romane se plangu că nu au abonanti. La prim'a vedere se pare că au dreptu; deaca insa analisam bine si ne intrebam că ce este datorintia unui diurnal si incătu corespunde elu chemarii si datorintie sele, atât facia de natiune catu si facia de publicul prenumerant si cetitoriu, — apoi dieu se me credeti Domnule redactoru, că absolutu nu me miru de lips'a prenumerantilor.

Unu diurnalista este unu luptatoriu, unu lucratoriu a marelii publicu, care in interesulu publicului se angagiaza cu puterile sale spirituali a duce la sfersun un'a séu alt'a idee, principiu, si dreptu acestui angajamente cere remuneratia dela publicul in interesulu carui'a lucra. Va se dica, are datorintie si drepturi. Acestoru datorintie corespundu éra datorintiele si drepturile publicului.

Vreu se dicu că publicul prenumerant, ma ce'i mai multu, natiunea intréga are datorintie a remunerá si a sprijiní pre lucratoriu seu, pre diurnalista, are insa si dreptulu se pretinda, ca diurnalista, care s'a angagiaza a lupta pentru interesele ei publice — se si implinesc datorintia sa conformu angajamentului, conformu positiunei publice ce ocupa, fora resvera, fora consideratiuni si fora patima.

Se me scusatii Domnule redactoru ca m'am apucat a analisa datorintiele si dreptulu unui diurnalista, — nu pentu altu ce facui aceast'a analisa, de catu numai ca se'mi motivezu observatiunele de mai la vale, se nu trebuu cumva in antea Dvóstra de imbulditoriu si de nemodestu.

Amu cetit si cetescu cu multa atentiu tóte diurnalele romane si 'n periodulu din urma amu constatuit urmatórele:

Dupa conferintia alegatorilor romani d'in Sibiu d'in anulu acesta, care s'a tienut si conchematu cu mare alaiu, diurnalistic'a romana s'a indestulit cu publicarea protocóelor, — neci unu articulasiu nu s'a scrisu, prin care se usiozeze agendele comitetului de 9. Ce e dreptu — diurnalistic'a se póte scusá cu aceea, ca comitetul de 9 nu a facutu nemic'a, si asia neci erá trebuinta de usiorare. — Bine — insa candu a constatatu diurnalistic'a, ca renumitul comitetu de 9 nu voesce se faca nemic'a, — diurnalistic'a avea datorintia se ieie chestiunea in mana, se dee pre Onoratul comitetu de golu si se provóce critic'a opiniunei publice; — d'in tóte aceste nu s'a facutu nemic'a; pana ce, deaca se facea si deaca — cu unu cuventu diurnalistic'a se postá cu sbiciulu la spatele renumitului comitetu; — póte că acesta afandu-se indemnatum, in pintenit si impinsu de spate, — se punea la lucru — si erá ceva.

Se concheama congresulu besericescu gr. or. cu cateva luni inainte. Diurnalistic'a romana avea datorintia de locu se ieie la desbatere un'a séu alt'a chestiune importanta besericesca, se scrie articolii despre agendele congresului, despre datorintiele lui, si tóte aceste deaca nu pentru alta, pentru aceea că se pregatesc opiniunea publica, se escitez interesarea publicului pentru acele afaceri; da ce e mai multu, că se pregatesc opiniunea membrilor congresuali. Diurnalistic'a trebue se 'si afle obiectele sale de desbatere atunci candu se intrunesce unu corpu legislativu besericescu. — Intru altele chestiunea comuneloru mestecate cu serbii; — scrisa diurnalistic'a, intielegu mai bine diurnalistic'a nostri, unu cuventu despre chestiunea aceasta? nu! — s'au pusu manile la spate si s'au indestulit cu corespondintele debile a unu séu altui dascalu de pe sate. Candu a vediutu că delegatiunea romana si oficiantii sei 'si presentéza cuitele de salariu cu cea mai mare flegma si cunoscintia de causa — fora a lucrá nemic'a, intrebu — alarmata diurnalistic'a opiniunea publica contra ei? nu! — Ece cauza pentru ce delegatiunea nu a datu semne de vietia de 10 ani de dile. — Deaca insa se facea alarmu, — delegatiunea mare lucru deaca nu facea ceva.

Se va dice, că de ce nu a facutu congresulu? — Eu neci nu sciu — că facut'a ceva congresulu séu ba? Atata sciu că nu a datu votu de blamu delegatiunei si nu o a disolvat ca se aléga alta; — neci nu potemu se scimu mai multu, de órece cateva foii romane au luatu scirile sale despre congresu din foi straine, eara altele au binevoit u a tacé cu tacerea pescelui despre totu congresulu, bunaóra, — permitemu se fiu sinceru, — foia ce o redige'ti in Sibiu in loculu adunarii congresului.

*) Acestu domnu jurisconsultu dela Aradu, ne invită că se'i publicam invectivele duei-sale aruncate in facia nostra si a tuturor celorulalii puçini publicisti pe carii avemu noi romanii in acésta monarchia. Le aducem u cunoscintia publicului din cuventu in cuventu, fara se atingemu nici macaru căteva erori ale sale ortografice si grammatical; totuodata ii multiamumu din partea nostra pentru acestu atacu venit din chiaru seninu; ii multiamumu, pentru că dliu ne dete ocasiune că se'i spunemu in altu Nru densului si celor de o parere cu densulu — daca mai sunt de aceia, — care este adeverat'a vocatiune a publicistilor romani si cine este datoriu a satisfac poftele dliu jurisconsultu.

Red Obs.

Nu pricepu atata nepasare; — nu, mai cu seama atunci candu sciu că toti suntemu de creditia si convingerea aceea, că interesele si prosperarea besericei gr. or. romane inca este interesul si prosperarea natiunei romane, — pentru că prima ora suntemu romani, — si dupa acea avemu confesiunea, pentru că credintosii besericei gr. or. romane anca suntu romani.

In diurnalulu „Pester Lloyd" amu cetit in döue séu trei numere unu articlu, care coversiesc totu ce a scrisu tota diurnalistic'a romana — inainte si dupa congresu

Domnule redactoru! de parte se fie de mine inmosti'a de a atacá pe cineva séu a face critica diurnalisticilor si anteluptatorilor nostri. — Constatu numai faptulu istoricu, ce nu se póte negá.

Cine e vina — nu sciu, — atata sciu că celu ce e vinovat, primescu asupra'si.

Mai sciu inca aceea, că prenumerantii inca au drepturile loru si specialu prenumerantii romani au dreptulu a pretinde dela diurnalele romane, că foră deosebire de confesiune, de partida, se se interesedie si se desbata chestiunele nationale romane si besericesci, precum gr. or., asia si gr. cath., cu atatu mai vertosu, că diurnalistic'a romana numai cu aceste conditiuni póte face servitii bune natiunei si specialu cetitorilor romani.

Binevoiti Dnule redactoru a da pucina atentiu acestoru comunicate si deaca va fi posibilu, a le publica in diurnalulu Dvóstra.

Unu prenumerantu.

Sciri diverse.

— (Sportu de ghiatia). Adunarea generala a reuniei de patinagi din Sibiu a resolvitu forte netedu obiectele ordinei sale de di. Darea de sama a presiedentelui reuniei despre activitatea comitetului a fostu luata la cunoscintia cu multumire. Purtarea socotelelor de preste anu, examineate de cătra comitetul de revisiune, au fostu aflate corecte si comitetul i s'a datu absoloriu. Cotisatiunea anuala s'au fixat in modulu urmatoru:

Membrii ordinari platescu 2 fl., membrii ajutatori 1 fl. Nemembri platescu pentru fiacare folosire a ghiatiei că patinatori 30 cri si că privitori 5 cri. Cu ocasiunea de serbari ale reuniei taxele nemembrii potu fi urcate din partea comitetului. Bilete pentru membrii ordinari trebue se fia luate pana inclusive 5 Decembre a. c. Pentru bilete luate mai tardi de cătra membrii ordinari se va platí o suprataxa de 50 cri in favorulu fondului de constructiune. De nou intratii membrii ai reuniei platescu o taxa de primire de 50 cri v. a.

Functionarii reuniei sunt: J. Popa, advokatu, presiedintele reuniei; C. Dörschlag, professoru, vice-presiedinte; Friedr. Czikeli jun., comerciantu cassariu; A. Dörr juristu, secretariu. Membrii in comitetu: N. Aranyassy ingineru de sectiune; Fr. Fabritius oficialu de intendantia; Gust. Fritsch, functionariu de banca; A. Haupt de Scheurenheim practicantu la tribunalu; C. Lüdecke aurariu; W. Teutsch oficiaru si G. Theiss vice-notariu la magistratu. In comitetul revisorilor au fostu alesi: A. Dörner cancelistu la tribunalu; Th. Guth accesistu de contabilitate si Franz Hinkhofer functionariu de banca.

Biletele de reunie se potu luá dela magasinulu de ferarie alu dliu Friederic Czikeli jun., piati'a mare in dilele urmatóre si adeca: Luni, mercuri, joi si sambata dela 9-12 a. m. si dela 3-6 ore p. m.

Publicatiune de licitatiune.

Prin care se face cunoscute, că móra din Petrisatu (Peterfalva) cu 4 pietrii, — care este proprietatea fondului de institutiune asia numitul alu P. P. Basiliti, — se va esarendá pre calea licitatiunei in 1 Decembre a. c. la 10 ore a. m. in cancelari'a subscrișului.

1. Tempulu de arenda se incepe in 1 Januariu 1882 si durédia siese (6) ani.

2. Doritorii de a licita au de a depune inainte de inceperea licitarei 10% din sum'a de eschiamare de 3000 fl v. a., că vadiu; si pre lunga aceea la dorintia commisiunei licitatorie sunt detori a justificá si starea loru materiale.

Oferte in scrisu, proveydute cu vadiulu recerutu, numai asia se voru luá in considerare, daca celu puçinu cu o di inainte de licitatiune voru fi substernute Venetratul Consistoriu Metropolitan din Blasius.

3. Informatiuni mai detaliate despre conditiunile de licitare se dau si pana la terminulu de licitatiune in cancelari'a subscrișului.

Blasius, in 16 Novembre 1881.

Ludovicu Csato,
advokatu archidiecesanu.

(61) 3-3

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tiparitul lui W. Kraft.